

Tievatuvan historia

Johdanto

Tievatuvan retkeily- ja kurssikeskusta ylläpitää Lasten ja nuorten keskus. Lasten ja nuorten keskus on Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien palvelujärjestö.

1960-luku: unelma pohjoisesta paratiisista ja perustaminen

Tievatuvan historia juontaa juurensa Saariselän alueen löytymiseen loma-alueena. Myös seurakunnat tekivät retkiä 1960-luvun alussa Lappiin. Silloisen Poikien keskuksen (yksi Lasten ja nuorten keskuksen edeltäjäjärjestöistä) rovasti Lauri W. Lehtola ja Etelä-Pohjanmaan piirin poikatyöntekijä Matti Fossi retkeilivät Lapissa ryhmien kanssa, ja Poikien Keskus antoi heille tehtäväksi etsiä sopivaa paikkaa poikien pohjoiseksi paratiisiksi.

Ruskaretkellä syksyllä 1961 löydettiin sopiva hiekkakumpuinen alue Kakslauttasen joen varresta. Tieva tarkoittaakin hiekkaharjua tai hiekkakumpua. Paluumatkalla poikettiin Rovaniemellä Metsähallituksen Perä-Pohjolan piirikuntakonttorissa, josta luvattiin kahden hehtaarin vuokratontti Kakslauttasen varrelta Sodankylän kunnan alueelta. Neuvottelujen jälkeen vuokrasopimus allekirjoitettiin vuosiksi 1962–1990. Pohjasuunnitelman alueelle teki rakennusmestari K. Salumäki Alahärmästä ja lopulliset piirustukset yliarkkitehti Jouko Ylihannu Helsingistä.

Rakennustyöt tontilla aloitettiin toukokuussa 1962 alkaneella retkellä. Retken aikana tontti kartoitettiin, paalutettiin ja vaakitettiin. Poikien Keskus uskoi Tievatuvan rakennusprojektin Matti Fossin käsiin. Materiaalin hankinta vuonna 1962 oli vaikeaa. Metsäntutkimuslaitos lupasi kuitenkin valmiiksi sahatut hirret tien vierestä, ja saunatupa päätettiin tehdä niistä. Rakennustyöt tehtiin osittain talkootyönä, ja kesällä 1962 tehtiin Tievalle kolme talkooretkeä. Tievatuvan tupaantuliaisia vietettiin huhtikuussa 1963. Alueen rakennustöitä jatkettiin silloin, kun oli varaa ja talkoolaisia. Vuonna 1964 aloitettiin päärakennuksen rakentaminen. Vuoden 1965 merkkikeräyksellä kerättiin varoja Tievan rakentamiseen otsikolla "Tavoitteena Tieva". Lopulta rakennustyöt saatettiin

päätökseen vuoden 1968 aikana mm. Veikkauksen 40 000 markan tuen turvin. Päärakennukseen tuli majoitustiloja sekä sali keittiöineen ja emännän huoneineen. Nyt Tievalle voitiin majoittaa jo 60–80 lapinkävijää.

1970–1980-luvut: toiminnan laajentuminen ja Tievakappeli

Seurakuntien Lapin-matkailu lisääntyi tuntuvasti 1970- ja 1980-luvuilla. Rippikoululeirit toivat oman lisänsä Tievatuvan kävijöihin. Moni muukin ryhmä ja yksityinen henkilö löysi Tievatuvalta tukikohdan vaelluksilleen ja lomilleen Lapin lumoavassa luonnossa. Lapin ensimmäinen turistikirkko Tievakappeli rakennettiin vuonna 1978 Ivalon rukoushuoneen hirsistä. Kappelin alttarivaate kuvastaa Lapin neljää vuodenaikaa. Metsähallitus lahjoitti Tievatuvalle vanhan tukkikämpän. Metsä-Paavoksi nimetty majoitustila rakennettiin vuosina 1979–1983. Kurkihirrestä rakennettiin myöhemmin Tievakappelin kellotapuli, jossa soi vanha Truman-veturin kello. Kappelin ja kellotapulien on suunnitellut Bey Heng.

1990-luku: uusi päärakennus, taloushaasteet ja omistajanvaihdokset

Tievatuvan rakennukset kuluivat kovassa käytössä, ja aika kulki niiden ohitse, samalla kun alueen muu tarjonta lisääntyi. Tuli ajankohtaiseksi saada uusi päärakennus Tievatuvalle. Erilaisten ratkaisumallien jälkeen perustettiin Tievatupa Oy, ja uuden päärakennuksen rakentaminen alkoi vuonna 1989. Rakennuksen suunnittelijana toimi Bey Hengin poika, arkkitehti Kalle Heng. Rakennus valmistui hiihtosesongiksi 1991. Tievan henkilökuntaa vahvistettiin, mm. aloitettiin turistipappitoiminta Saariselän alueella.

Valitettavasti rakennustöitä varten otetut ulkomaiset lainat osoittautuivat devalvaatioiden myötä liian suureksi riskiksi. Epätoivoisten pelastusyrityksien jälkeen Tievatupa Oy ajautui konkurssiin vuoden viimeisinä päivinä 1993. Osakkeenomistajista suurimman taloudellisen vastuun kantoivat PTK ja Partaharjun säätiö. Tievatupa oli vuoden konkurssipesän hallinnassa, jolloin sitä isännöivät erilaiset vuokralaiset. Pysyvämpi ratkaisu tapahtui vuonna 1994, jolloin J-P Oksanen osti paikan ja

aloitti yritystoiminnan. Hänen kaudellaan monet seurakunnat käyttivät edelleen Tievatuvan palveluja. Tievatuvan olivat löytäneet myös muut tahot, mm. hiihtoseurat ja yritykset etsiessään rauhallista paikkaa Lapin luonnossa.

2000-luku: paluu juurille ja kunnostustyöt

J-P Oksanen tarjosi Tievatupaa takaisin PTK:lle luopuessaan siitä vuonna 2000. Neuvottelujen jälkeen PTK:n toiminta alkoi uudelleen Tievatuvalla 1.5.2000. Uutinen otettiin iloiten vastaan seurakunnissa ja vanhoissa Tievatuvan ystävissä. Piispa Olavi Rimpeläinen totesikin turistikirkkojen lumiauran palaavan paikoilleen. Tievatuvan siirryttyä takaisin PTK:lle vanhan päärakennuksen kunnostus aloitettiin lahjoitusten ja talkootöiden voimin.

Metsähallituksen nostaessa alueen maapohjan vuokrahintoja tuli ajankohtaiseksi tontin ostaminen. Kirkkohallituksen merkittävällä tuella tontti siirtyi PTK:lle marraskuussa 2001. Samana vuonna isännän asunto remontoitiin lomaosakkeeksi, Lomatievaksi, ja vanhan eräkämpäksi muutetun saunarakennuksen kunnostus alkoi talkoolaisten toimesta. Saunaan tehtiin remontti ilmanvaihdon parantamiseksi. Aloitettiin myös lasten ja nuorten toiminta Saariselän lomakeskuksessa.

Vuonna 2003 saatiin vanhan saunan kunnostus päätökseen, ja se toimii nyt majoitusrakennuksena nimeltään Purotieva. Se tarjoaa omalla saunallaan ja wc-tiloillaan kodikkaan majoitusvaihtoehdon. Vuonna 2004 päärakennukseen saatiin viimein takka remontoimalla yläkerran luokahuone uuteen uskoon. Ruokailutilasta saatiin kodikas ruokailu- ja oleskelutila sekä erilaisten juhlallistenkin tilaisuuksien pitopaikka. Vanhan Tievan tullessa pikkuhiljaa tiensä päähän 2000-luvun alussa, syntyi ajatus korvaavista majoitustiloista ja majoituskapasiteetin ylläpitämisestä. Eri vaihtoehtojen valinnassa päädyttiin lopulta ratkaisuun, missä saunan yläpuoliseen rinteeseen valmistui vuonna 2011 uusi majoitus- ja kurssirakennus Kurssitieva. Uudisrakennuksen suunnittelun yhteydessä päärakennuksen ja Kurssitievan lämmönlähteeksi valikoitui maalämpöjärjestelmä, joka valmistui vuonna 2009.

2010-luvulta nykypäivään: järjestöuudistus ja tulevaisuuteen panostaminen

Vuonna 2017 kolme kristillistä palvelujärjestöä, Seurakuntien lapsityönkeskus ry, PTK ry ja Nuorten keskus ry yhdistyivät uudeksi järjestöksi, jonka nimi aluksi vuosina 2017–2019 oli Nuori kirkko ry ja siitä eteenpäin Lasten ja nuorten keskus ry. Tievatuvan tulevaisuutta ja kehittämistä seurakuntien lasten ja nuorten paikkana pohdittiin.

Koronapandemian aika 2020–2021 oli taloudellisesti haastavaa aikaa. Tievatuvan palveluntuottajaksi 1.9.2022–1.4.2024 valittiin Nellim Wilderness Hotels & Safaris Oy. Seurakuntien pääkäyttöaikaan, sulan maan aikana, Tievatupa oli normaalisti rippikoulujen ja muiden leirien käytössä. Osana Tievatuvan kehittämistä LNK:n hallitus päätti keväällä 2024 ostaa Helsingin seurakuntayhtymältä Tievatuvan tontissa kiinni olevan 1,88 ha kiinteistön ja kiinteistön alueella sijaitsevat kolme mökkiä. Tämä vahvisti osaltaan Tievatuvan kehittämistä ja seurakuntien palvelua. 1.11.2025 lähtien Tievatuvan palveluntuottajaksi valittiin Henry Välitalo Oy. Kilpailutuksessa merkittävänä kriteerinä oli kokemus palvella seurakuntien ryhmiä.

Vuonna 2025 tehtiin mittava peruskorjaus, kun kaikkien Tievatuvan rakennusten katot uusittiin sekä Kurssitievan huoneet uusittiin. Huoneisiin rakennettiin wc- ja suihkutilat, ja samassa yhteydessä toteutettiin kattava putkiremontti. Putkiremonttia jatkettiin vuoden 2026 keväällä.